

Marchien Brinksma, zelf laaggeletterd:

‘Vraag mensen eerst of ze kunnen lezen of schrijven’

Schulden hebben én nauwelijks kunnen lezen, dat is een extreem lastige combinatie. Marchien Brinksma zag af van de Voedselbank, omdat ze de formulieren niet kon invullen en de benodigde bankgegevens niet kon aanleveren. ‘Ik zag op tv weleens beelden over etenswaren die de Voedselbank uitdeelde. Dan dacht ik: die boterham had ik ook wel willen eten.’

Haar belangrijkste tip aan schuldhulpverleners: vraag iedere cliënt meteen of hij of zij kan lezen en schrijven. Net zoals je vraagt of iemand een rijbewijs heeft. Toch had Marchien dan vermoedelijk niet meteen open kaart gespeeld over haar laaggeletterdheid. Ze is er een kei in geworden om het te verbergen. Op school kon ze haar slechte cijfers vaak ophalen met een mondelinge toets. Bij haar werk als zwemleraar liet ze het administratieve werk door een collega doen. ‘Ik maak de wc’s en douches wel schoon’, riep ze dan vrolijk. Het kaartenhuis stortte in elkaar toen ze na een mislukte operatie langdurig thuis moest revalideren. Ze verloor het contact met de buitenwereld en maakte

een forse inkomstenva. ‘Het geld dat ik kreeg doorbetaald, was gebaseerd op mijn contract voor twintig uur. Maar in de praktijk had ik altijd veertig uur gewerkt. Omdat ik de post niet kon lezen, had ik niet in de gaten dat ik veel minder geld te besteden had.’

Grote-mensen-taal

Haar schulden liepen fors op. Brieven opende ze na enige tijd helemaal niet meer, want ze kon de ‘grote-mensentaal’ toch niet lezen. ‘Ik herkende alleen het logo van de bank of van het waterbedrijf. Maar dan veranderden die logo’s weer en had ik geen idee van de afzender.’

Zorgtoeslag en andere voorzieningen waar ze recht op had, vroeg Marchien niet aan. Die drempel was voor haar veel te hoog. ‘Mijn demente moeder kon ik het niet vragen. En je loopt er ook niet zo gauw mee naar de buurvrouw.’

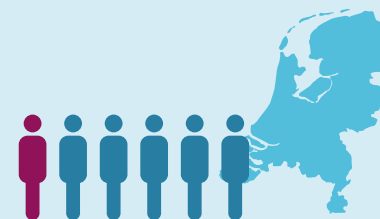
Haar werkgever kreeg een signaal dat ze uit huis gezet zou worden en belde verontrust op. Marchien wist zelf van niets. Via haar leidinggevende kwam ze in contact met een maatschappelijk werker. Ze kon in haar woning blijven en kwam in een traject voor schuldhulpverlening.

Ga persoonlijk op bezoek

Ze heeft nu twee bewindvoerders: een voor de financiële kant en een belangbehartiger die haar post opent, haar bemoedigt en de weg wijst. Ze heeft

CIJFERS OVER LAAGGELETERDHEID

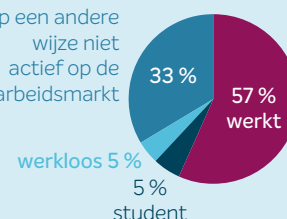
In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Dat staat gelijk aan 18% ofwel ongeveer **1 op de 6 Nederlanders**.

Van de 1,3 miljoen mensen die moeite hebben met taal is **65% autochtoon**.

op een andere wijze niet actief op de arbeidsmarkt

14% werkt in de bouw

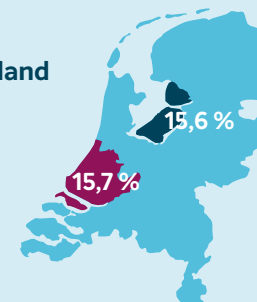

13% werkt in de industrie en energie

9% werkt in de zorg en welzijn

In de provincies **Zuid-Holland** en **Flevoland** is het percentage laaggeletterden het hoogst van Nederland.

42% van de laaggeletterden tussen de 16 en 65 jaar heeft **alleen lager onderwijs** gevolgd.

TAALZELFTEST

Ongeveer de helft van de mensen die kampen met financiële problemen hebben waarschijnlijk ook moeite met lezen, zo blijkt uit wetenschappelijk onderzoek.

www.lezenenschrijven.nl/over-laaggeletterdheid/onderzoeken.

Weten of je cliënt hulp nodig heeft bij lezen en schrijven? Laat hem of haar de taalzelftest doen: basismeters.nl/meters/taalzelftest

taallessen gevolgd, maar ze ziet verbanden niet en slaat moeilijke woorden nog steeds over. Er is haar ook verteld dat ze dyslexie heeft. ‘Ik zal altijd hulp nodig hebben voor taal, maar dat vind ik niet erg. Het is belangrijker voor mij dat ik mijn leefgeld zelf mag besteden.’ Hulpverleners kunnen het beste per-

soonlijk op bezoek gaan, zegt Marchien. Brieven openen laaggeletterden toch niet. ‘Alleen bij de mensen thuis zie je hoe de zaken er echt voor staan. Is het een puinhoop? Dan zit er veel ellende verborgen. Is het overdreven schoon en netjes? Dan kun je ervanuit gaan dat er nog veel meer verstopt is.’